

Література

1. Trasesca Civil Aviation Safety and Security. – Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trasescacivilaviation.org/>
2. Повітряний кодекс України від 11 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
3. Про страхування: Закон України від 07 березня 1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Про приєднання до Конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень: Закон України від 17 грудня 2008 р. № 685-VI // Голос України. – 2009. – 15 січня. – № 4. – С. 4-5.
5. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2002 № 1535 // Офіційний вісник України. – 2002. – 01 листопада. – № 42. – С. 157.
6. Про затвердження Положення про систему управління безпекою польотів на авіаційному транспорті: Наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 25.11.2005 № 895 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
7. Цивільна авіація України. Державна авіаційна адміністрація Міністерства транспорту України. – Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukraviatrans.gov.ua/>

УДК 346.2(477)(043.2)

Козирєва В. П., к.ю.н., доцент
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА ДЛЯ ПОГЛИНАННЯ АВІАЦІЙНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Боргові моделі поглинання (скуповування боргів або «організація» нових зобов'язань із наступним придбанням активів авіаційного підприємства) є достатньо поширеними способами встановлення контролю над підприємствами різних організаційно-правових форм як приватної, так і державної (комунальної) форм власності. У 2010-2014 рр. зазначений спосіб поглинання набув особливої актуальності у зв'язку з нестабільними економічними відносинами.

Розглянемо детальніше окремі особливості зазначеного способу поглинання у загальному порядку, що стосується суб'єктів авіаційної галузі. Статтею 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі – Закон) встановлено поняття банкрутства. Керуючись нормами зазначеного Закону, суд може звільнити

керівника об'єкта поглинання із займаної посади, ввести санацію з обов'язковою передачею всіх повноважень органів управління арбітражному керуючому (ст.ст. 22, 28 Закону), передати активи боржника інвестору за суттєво заниженою ціною (ст. ст. 18, 20, 33, 34, 35, 39, 41 Закону) [1].

На будь-якій стадії провадження у справі про банкрутство сторонам дозволяється укласти мирову угоду, зокрема щодо угод, забезпечених заставою (ст. 77 Закону). Однією з умов мирової угоди може бути обмін вимог кредиторів на активи боржника або його корпоративні права, встановлення контролю над якими, власне, і є метою поглинання.

У контексті поглинання на особливу увагу заслуговують процедури, що застосовуються до об'єкта поглинання: його санація (відновлення платоспроможності боржника) та його ліквідація. Суб'єкт поглинання обирає той чи інший спосіб застосування процедури банкрутства у залежності від його кінцевої стратегічної мети.

Якщо метою поглинання є право власності на землю об'єкта поглинання, корпоративні права третіх осіб, ліцензії тощо, тобто все те, що втрачається при ліквідації, і відповідно збереження боржника як юридичної особи, то обирається процедура його санації. За клопотанням комітету кредиторів господарський суд має право винести ухвалу про проведення санації боржника та призначення керуючого санацією. План санації боржника-об'єкта поглинання може передбачати продаж його майна як цілісного майнового комплексу. В такому випадку відчужуються всі види майна, призначеного для здійснення підприємницької діяльності боржника, у тому числі приміщення, споруди, обладнання, інвентар, сировина, продукція, права вимоги, права на знаки для товарів та послуг, що індивідуалізують боржника, його продукцію (роботи, послуги), фірмове найменування, знаки для товарів і послуг), інші права, які належать боржнику, за винятком прав і обов'язків, які не можуть бути передані іншим особам. До покупця майна боржника (який може бути безпосередньо суб'єктом поглинання або одним із афілійованих осіб суб'єкта поглинання) переходять навіть права та обов'язки роботодавця згідно із трудовими договорами (контрактами), що укладені до дати продажу майна боржника як цілісного майнового комплексу.

Якщо метою поглинання є отримання активів об'єкта поглинання за суттєво нижчою ціною, застосовують процедуру ліквідації об'єкта поглинання. Згідно зі ст. 42 Закону усі види майнових активів (майно та майнові права) банкрута, які належать йому на праві власності або повного господарського відання на дату відкриття ліквідаційної процедури та виявлені у ході ліквідаційної процедури, включаються до складу

ліквідаційної маси. Після проведення інвентаризації та оцінки майна банкрута ліквідатор розпочинає продаж майна банкрута на відкритих торгах, якщо комітетом кредиторів не встановлено інший порядок продажу майна банкрута. Порядок продажу майна банкрута, склад, умови та строки придбання майна погоджуються з комітетом кредиторів. Продаж майна банкрута оформлюється договорами купівлі-продажу, які укладаються між ліквідатором і покупцем відповідно до законів України.

Як бачимо, банкрутство об'єкта поглинання часто виявляється найзручнішим та швидким способом поглинання неуспішних та невеликих підприємств, обтяжених борговими зобов'язаннями, які іноді можуть штучно створюватися потенційним суб'єктом поглинання. Такий спосіб дозволяє отримати лише чисті активи, тоді як у результаті поглинання шляхом придбання капіталу до нового власника переходять також борги об'єкта поглинання.

Отже, поглинання суб'єктів господарювання шляхом придбання їх боргів передбачає наступні дії: суб'єкт поглинання купує борги підприємства, ініціює порушення справи про банкрутство або бере участь у вже існуючому провадженні. Відповідно до п.2 ст. 29 Закону план санації підприємства-боржника може передбачати обмін вимог кредиторів на активи чи корпоративні права боржника. Таким чином об'єкт поглинання змінює свого власника. У залежності від обставин процедури банкрутства кредитор отримує або ефективний інструмент, або останню можливість повернення суми боргу за рахунок грошових коштів або майна боржника. Для кредитора процедура банкрутства є механізмом законного поглинання всього бізнесу боржника або його частини шляхом застосування санації, або укладення мирової угоди у випадку, якщо сума боргових вимог перевищує 50% загальної суми кредиторської заборгованості.

Література

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 22 грудня 2011 р. Із змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 32–33. – Ст. 413.